

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI**

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI MADANIYAT VAZIRLIGI

O‘ZBEKISTON DAVLAT KONSERVATORIYASI

**“Tasdiqlayman”
O‘zDK rektori**

« 8 » 2020 yil

**“Kelishildi”
O‘zbekiston Respublikasi
Madaniyat vazirligi**

« 8 » 2020 yil

**IJODIY (KASBIY) IMTIHONLAR DASTURI
VA BAHOLASH MEZONI**

**5111014– Professional ta‘lim: cholg‘u ijrochiligi (turlari bo‘yicha):
ta‘lim yo‘nalishi uchun**

Toshkent – 2020 yil

Kirish

5111014– Professional ta’lim: cholg’u ijrochiligi (turlari bo’yicha) ta’lim yo’nalishlari bo’yicha ijodiy imtihon dasturi abituriyentlarning amaliy ko’nikma va malakalarini aniqlash uchun mo’ljallangan. Ushbu ta’lim yo’nalishi bo’yicha hujjat topshirgan abituriyentlar musiqiy asar ijrosi borasida ish bajaradilar. Bajariladigan vazifalar tasdiqlangan mezon asosida baholanadi.

Fanning maqsadi va vazifalari

5111014 – Professional ta’lim: cholg’u ijrochiligi (turlari bo’yicha) ta’lim yo’nalishi bo’yicha ijodiy imtihon dasturi abituriyentlarning amaliy ijrochilik ko’nikma va malakalarini aniqlash maqsadida o’tkaziladi.

Abituriyentlarning umumiy tayyorgarlik darajasi, qobiliyati, iqtidori, bilimi, dunyoqarashi va aql zakovati hisobga olingan tarzda me’yoriy dasturni o’zlashtirish ustida ish olib boriladi.

Ta’lim yo’nalishi bo’yicha o’zlashtirishlaridan kelib chiqadigan vazifalar - abituriyentlar turli yo’nalishlarda bilimlarga ega bo’lganliklarini o’zlarining ijro mahoratini namoyish etishlaridan iboratdir. Alohida e’tibor professional darajali ijroni mukammallashtirishga, uni yuqori badiiy saviyada ko’rsatib berishga qaratilishi kerak. Tanlagan yo’nalishi bo’yicha abituriyent davr talabiga binoan dunyoqarashi keng bo’lgan, ya’ni insoniyat madaniyati tarixi, rivojlanish pog’onalari xususan, adabiyot va san’at sohasida teran fikr yuritish bilan birga, yangi paydo bo’lgan kompyuterlar tizimidagi jahon musiqiy dasturlari yuzasidan ham tushuncha, tasavvur, bilim va ko’nikmalarga ega bo’lishi shart.

Abituriyent bilimiga qo’yiladigan talablar

5111014– Professional ta’lim: cholg’u ijrochiligi (turlari bo’yicha) ta’lim yo’nalishi bo’yicha o’qishga kirayotgan abituriyentlarni saralash maqsadida sinfda kirish talablariga mos dasturlarni ijro etib berishi ko’zda tutilgan.

O’qishga kiruvchi 30 daqiqagacha bo’lgan vaqt mobaynida ijro dasturini ijro etib berishi, 15 daqiqagacha vaqt mobaynida kollokvium topshirishi talab etiladi.

Abituriyentlar o’zlarini sohalari bo’yicha quyidagi bo’limlardan iborat tanlovli imtihon topshiradi:

1. Cholg’uda ijro dasturi;
2. Kollokvium.

5111014– Professional ta’lim: cholg’u ijrochiligi (turlari bo’yicha) ta’lim yo’nalishiga ariza topshirgan barcha abituriyentlar belgilangan ro’yxat asosida, tayyorlangan dasturni yakka tarzda, jo’rnavor jo’rligida yoddan ijro etishadi.

Abituriyent asarlar nota matnini xatosiz, asarning sur’atini ko’rsatilgan tezlikda, ijro shtrixlarini to’g’ri qo’llagan holda, intonatsiya sofligiga amal qilib, barcha artikulyatsiya talablarini bajarib, shuningdek, pozitsiya va applikatorani to’g’ri qo’llagan holda, asarni badiiy mohiyati va milliy xususiyatlarini to’liq ochib bergan holatda ijro etib berishi zarur. Asarda musiqiy ifoda vositalarining

qo‘llanishi, tovush kuchi va uni boshqarish, hamda uning sifati asosiy ahamiyatga ega.

KOLLOKVIVM

Kollokviumda quyidagilar aniklanadi:

Abiturentning klassik, estrada, jaz, an’anaviy musiqa soxasidagi bilimlari darajasi; adabiyot va san’at bo‘yicha umumiy eruditsiyasi; davlat mustaqilligidan keyingi davrdagi O‘zbekistonda musiqa san’atining rivojlanishiga doir asosiy xujjatlardan xabardorligi.

Ijodiy imtihon abituriyent tomonidan bajariladigan amaliy ish quyidagi mezon asosida baholanadi:

1. cholg‘uda ijro dasturi

№	Ijro talablari	To‘liq javob
1.	Asar nota matnining to‘g‘riligi	10,0
2.	Tovush sifati va uni boshqarish	7,0
3.	Applikaturaning qo‘llanishi	7,0
4.	Sahna madaniyati	7,0
5.	Artikulyatsiya talablarining bajarilishi	7,0
6.	Musiqiy ifoda vositalarining to‘g‘ri qo‘llanishi	7,0
7.	Shtrix va dinamik belgilarning ishlatilishi	7,0
8.	Intonatsiya sofligi	7,0
9.	Asar xususiatini ochib berilishi	7,0
10.	Sur‘atning to‘g‘ri tanlanishi	7,0

Ijro dasturi bo‘yicha to‘plash mumkin bo‘lgan maksimal ball – **73 ball**

1. Kollokvium

№	Savollar mazmuni	To‘liq javob uchun ball
1.	Asarga oid savollar	4,6
2.	Musiqiy cholg‘ular bo‘yicha savollar	4,6
3.	Musiqa adabiyoti bo‘yicha savollar	4,6
4.	Asarning shakl nuqtai nazaridan tahlili	4,6
5.	Puflama va zarbli cholg‘ular ijrochilik san’ati tarixidan	4,6

Kollokvium bo‘yicha to‘plash mumkin bo‘lgan maksimal ball – **23 ball**

Bu ishlarni baholash quyidagi tartibda amalga oshiriladi: cholg‘uda ijro dasturi – **73 ball**, kollokvium – **23 ball**. **Jami – 96 ball.**

“GARMONIYA” fanidan

(an’anaviy cholg’ular ta’lim yonalishi bundan mustasno)

Fanning maqsadi va vazifalari

«Garmoniya» fanidan sinovlar dasturining asosiy maqsadi- abituriyentlarning “Garmoniya” fanidan nazariy bilim doirasi, amaliy ko’nikmalarining shakllanganligi, musiqiy asarlar tahlili jarayonida garmonik qonuniyatlarni qay darajada bila olishini aniqlashdan iborat. Garmoniya musiqa ijrochilarining maxsus nazariy bilim darajasini belgilaydi. Professional ijro ko’nikmalari, tabiiy iste’dod, badiiy didning rivojlantirish bilan bir qatorda garmonik xususiyatlarni idrok etish, ijro paytida anglash qobiliyatlarini namoyon etishga xizmat qiladi. SHuningdek, musiqa muallifining asarida bayon etilgan badiiy g’oyasining garmonik jihatlarini o’zlashtirishga yordam beradi.

Abituriyentlar oldiga quyidagi vazifalar qo’yiladi:

- klassik garmoniyaning nazariy qonuniyatlarini bilish;
- nazariy bilimlarni fortepianoda ijro etish orqali namoyon etish;
- garmonik qonuniyatlariga asoslangan holda bir ovozli kuyga garmonik tuzilmalarni yaratish;
- muayyan misollar asosida garmonik tushunchalarini qo’llash;
- garmoniyaning musiqiy tilning barcha tarkibiy qismlari bilan bog’lay olish;
- musiqa asarining badiiy g’oyasi va mazmunidan kelib chiqqan holda garmonik vositalarni tanlay olish.

Abituriyent bilimiga qo’yiladigan talablar

Abituriyent “Garmoniya” fanidan o’quv dasturi doirasida to’laqonli bilimga ega bo’lgan holda og’zaki mashqlarni xatosiz bajarganda, garmonik qonuniyatlarni yechimini fortepianoda erkin namoyon etganda, taxlil jarayonida garmonik nazariy va amaliy ko’nikmalarini namoyish qilganda, shuningdek, fan bo’yicha bilimlari yuqori badiiy darajada bo’lganida qo’yiladi. Talabaning garmonik eshitish qobiliyati, garmonik tuzilmalarni fortepianoda ijro etish mahoragi yorqin namoyon bo’lishi kerak.

Kasbiy (ijodiy) imtixonida abituriyent tomonidan bajarilgan amaliy ish quyidagi mezon asosida baholanadi:

OG’ZAKI SAVOL-JAVOB

1. Musiqiy asarning garmoniya va shaklning tahlil qilish.
2. Forteapianoda:
 - a) to’rt ovozli bayonda berilgan garmonik ketma-ketlikni og’ishmalari bilan ijro etish;
 - b) berilgan tonallikda modulyatsiya ijro etish;
 - v) diatonik yoki xromatik sekvensiyalarni chalish.

BAHOLASH MEZONI:

OG'ZAKI

№	Savollar mazmuni	To'liq javob uchun ball
1.	Musiqiy asarning garmoniya va shaklning tahlil qilish.	21,0
2.	to'rt ovozli bayonda berilgan garmonik ketma-ketlikni og'ishmalari bilan ijro etish;	24,0
3.	berilgan tonallikda modulyatsiya ijro etish;	24,0
4.	diatonik yoki xromatik sekvensiyalarni chalish.	24,0
Jami		93,0

Garmoniya fani uchun qo'yiladigan maksimal ball – 93,0 ball.

MUSIQA NAZARIYASI fanidan (an'anaviy cholg'ular ta'lim yonalishi uchun)

Fannig maqsadi va vazifalari

«Musiqqa nazariyasi» fanidan sinovlar dasturining asosiy maqsadi- abiturientlarning “Musiqqa nazariyasi” fanidan nazariy bilim doirasini, amaliy ko'nikmalarining qay darajada shakllanganligini aniqlash, musiqiy-nazariy qonuniyatlarni bila olish. Musiqqa nazariyasi musiqqa ijrochilarining maxsus nazariy bilim darajasini belgilaydi. Professional ijro ko'nikmalari, tabiiy iste'dod, badiiy didning rivojlantirish bilan bir qatorda musiqiy-nazariy xususiyatlarni idrok etish, nazariy tahlil paytida anglash qobiliyatlarini namoyon etishga hizmat qiladi. Shuningdek, musiqqa muallifining asarida bayon etilgan badiiy g'oyasining musiqiy-nazariy jihatlarini o'zlashtirishga yordam beradi.

Abiturientlar oldiga quyidagi vazifalar qo'yiladi:

- Musiqiy-nazariy qonuniyatlarini bilish;
- nazariy bilimlarni amaliyotda qo'llash;
- nazariy tushunchalar asosida garmonik tuzilmalar va intervallar tuzish;
- muayyan misollar asosida musiqiy topshiriqlarni nazariy jihatdan aniqlash;

- musiqiy-nazariy tilning barcha tarkibiy qismlarini bilish va amaliyotda qo'llash;

- musiqa asarining badiiy g'oyasi va mazmunidan kelib chiqqan holda musiqiy-nazariy tushunchalar orqali ifodalash.

Abiturient bilimiga qo'yiladigan talablar

Abiturient "Musiqqa nazariyasi" fanidan o'quv dasturi doirasida to'laqonli bilimga ega bo'lgan holda, yozma topshiriqlarni xatosiz bajarganda, musiqiy-nazariy qonuniyatlarni tahlil qilish, musiqiy-nazariy va amaliy ko'nikmalarini namoyish qilganda, shuningdek, fan bo'yicha bilimlari yuqori badiiy darajada bo'lganida qo'yiladi. Talabaning musiqa nazariyasini bilish qobiliyati yorqin namoyon bo'lishi kerak.

OG'ZAKI SAVOL-JAVOB

Savollar mazmuni

1. berilgan tovushdan tuzish:
 - a) 3 xildagi major, minor va xalq musiqasidagi lادلarni;
 - b) berilgan diatonik va xromatik intervallarni tuzish, ularni tonalligini aniqlash va yechish;
 - c) berilgan akkordlarni tuzish va ularni tonalligini aniqlash va yechish;
2. berilgan interval va akkordlarni aniqlash va tegishli tonalliklarga yechish;
3. berilgan kuyning lad-tonalligini aniqlash;
4. birovozli kuyni transpozitsiya qilish.

BAHOLASH MEZONI:

OG'ZAKI

№	Savollar mazmuni	To'liq javob uchun ball
1.	3 xildagi major, minor va xalq musiqasidagi lادلarni tahlil qilish;	16
2.	berilgan diatonik va xromatik intervallarni tuzish, ularni tonalligini aniqlash va yechish;	16
3.	berilgan akkordlarni tuzish va ularni tonalligini aniqlash va yechish;	16
4.	berilgan interval va akkordlarni aniqlash va tegishli tonalliklarga yechish;	15

5.	berilgan kuyning lad-tonalligini aniqlash;	15
6.	birovozli kuyni transpozitsiya qilish;	15
Jami		93,0

Musiqqa nazariyasi fani uchun qo‘yiladigan maksimal ball – 93,0 ball.

Mazkur ta’lim yo‘nalishida kasbiy (ijodiy) imtihonlarga jami qo‘yiladigan maksimal ball – 189,0 ball.

Ijodiy imtihonni o‘tkazish tartibi

5111014– Professional ta’lim: cholg‘u ijrochiligi (turlari bo‘yicha) ta’lim yo‘nalishiga hujjat topshirgan abituriyent jadval asosida 1 soat vaqt davomida ijodiy imtihon topshiradi. Ijodiy imtihon 9⁰⁰ da boshlanadi. Imtihonlar yakka tartibda o‘tkaziladi.

Ijodiy ishni qabul qiladigan komissiya abituriyentdan ijro dasturi, bo‘yicha imtihonni qabul qilib oladi, kollokvium o‘tkazadi.

Appelyatsiya tartibi

Abituriyentlar tomonidan kasbiy (ijodiy) imtihon natijalari bo'yicha konservatoriya qabul komissiyasining apellyatsiyalar bilan ishlash hay'atiga natijalar e'lon qilingandan kundan boshlab 24 soat davomida murojaat qilishlari mumkin. Murojaat mazmunida faqat o'zining ballari haqida bo'lsa qabul qilinadi, lekin boshqa abituriyentlar haqida yozilgan shikoyat arizalari qabul qilinmaydi.